

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна,

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-261/28.05.2018г. на Ректора на
Медицински университет - Варна

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност **“Професор”** в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по научна специалност **„Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”** (медицинска информатика) за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултет по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна, публикуван в ДВ бр.36 от 27.04.2018г.

В обявения конкурс участва един кандидат – **доц. Искра Славчева Мирчева, д.м.**

Кандидатът е представил прецизно всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Със заповед № Р-109-452 от 16.07.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм определена да изготвя становище.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Искра Мирчева придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Автоматизирани системи за управление“ във Висш икономически институт, Братислава, Чехословакия през 1978г. През 1998г. придобива специалност „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“. През 2001г. кандидатката успешно защитава дисертационен труд към Медицински университет - Варна на тема *“Параметри за приложение на електронен запис на пациента в медицинската практика”* и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ (медицинска информатика).

Трудовия си стаж започва през 1978г. в Института по корабна хидродинамика – Варна, където до 1989г. работи като научен сътрудник II и III степен, програмист. Академичната си кариера стартира през 1989г. като старши асистент в Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването”, Медицински университет – Варна. От 1990г. Искра Мирчева е главен асистент, а през 2002г. след спечелен конкурс заема академичната длъжност “доцент”. През 2003г. доц. Мирчева е избрана за ръководител катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултета по обществено здравеопазване, която ръководи и до сега.

Кандидатката провежда редица квалификационни курсове за продължаващо обучение и краткосрочни специализации както в страната, така и във водещи европейски университети (Cambridge University, Великобритания; Erasmus University, Ротердам, Холандия; Maastricht University, Холандия; University of Nottingham, Великобритания; Leeds University, Великобритания) и образователни центрове (Център за научноизследователска дейност по здравна информатика, Британско компютърно общество, Лондон Великобритания, Учебен център на DEC: файлова организация и системи за управление на записи, Рединг, Великобритания). Това допълнително допринася за професионалното ѝ развитие и

формирането ѝ като добре подготвен и модерно мислещ професионалист, експерт, преподавател и изследовател. Основните насоки на нейното следдипломно обучение и квалификация са в областта на медицинската информатика (електронен запис на пациента, медицински информационни системи); съвременната епидемиология; количествените и качествени методи на изследване в медицината и общественото здравеопазване; анализ на здравните системи; болнично управление и болнични информационни системи; съвременни образователни методи и др.

Доц. Мирчева е член на Научния съвет към Факултета по обществено здравеопазване на МУ – Варна от 2011г. Член е и на Програмните съвети на специалностите „Обществено здравеопазване“, „Здравни грижи“, „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Кандидатката участва активно в ръководството и изпълнението на общо 16 образователни, изследователски и структурни проекти, 13 от които международни.

Член е на международни и национални научни, неправителствени и професионални организации, сред които: Европейска асоциация по обществено здравеопазване (EUPHA); Българска асоциация по обществено здравеопазване; Българска асоциация по обществено здраве; Българското научно дружество по обществено здраве; Българска асоциация по здравен мениджмънт; Научно дружество по социална медицина; Съюз на учените в България; Сдружение „Обществено Здравеопазване – 99“.

Доц. Мирчева има богата чуждоезикова подготовка - владее отлично и използва свободно в професионалната си и научноизследователска дейност английски, руски, словашки и чешки езици.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Приложените за участие в конкурса публикации и справки доказват висока научна продуктивност на кандидатката – в изследователски, публикационен и приложен аспект. За участие в настоящия конкурс са приложени общо 154 научни труда - плод на цялостната ѝ научно-изследователска дейност, разпределени по видове както следва:

- Дисертационен труд, представен с автореферат;
- Монографичен (хабилитационен) труд – 1 брой;
- Монографии – общо 5 броя (2 самостоятелни и 3 в съавторство, от които 2 в чужбина);
- Пълнотекстови научни публикации – общо 101 броя, от които:
 - ✓ 63 - в периодични научни списания (11 от които в чужбина);
 - ✓ 21 - в сборници (12 от които в чужбина);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 53 броя, 21 от които в чужбина;
- Учебници и учебни помагала – общо 10 броя (7 самостоятелни и 3 в съавторство, 2 от които на английски език).

Общо 96 от научните трудове (63%) са публикувани след придобиване на академичната длъжност „доцент“, разпределени по видове както следва:

- Монографичен (хабилитационен) – 1 брой;
- Монографии – общо 4 (2 самостоятелни и 2 в съавторство, от които 2 в чужбина);
- Пълнотекстови научни публикации – общо 65 броя, от които:
 - 36 - в периодични научни списания (10 от които в чужбина);
 - 14 - в сборници (8 от които в чужбина);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 31 броя, 15 от които в чужбина;
- Учебници и учебни помагала – 10 броя, 2 от които на английски език.

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем към материалите за конкурса.

Доказан е висок личен принос в научните разработки и публикации на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в 39% от всички трудове.

Научните изследвания покриват широка научна проблематика, насочена към актуални и значими проблеми в здравната информатика, електронното здравеопазване, приложението на статистически методи в клиничната медицина, общественото здравеопазване и научно-изследователската дейност и сестринското обучение в България и в глобален мащаб.

Основните тематични насоки в научноизследователската дейност и в научните приноси на доц. Мирчева са в областта на научната специалност на обявения конкурс, и могат да бъдат обособени в следните направления:

- Здравна (медицинска) информатика;
- Електронно здравеопазване и информационно обезпечаване на медицинската практика и здравеопазването;
- Приложение на статистически методи в клиничната медицина;
- Обществено здравеопазване – оценка на здравето;
- Неравенства в здравето. Здраве на уязвими групи от населението;
- Обучение и професионализация в общественото здравеопазване;
- Правно-етични проблеми в медицинската практика;
- Иновативни подходи в сестринското обучение.

Трудовете на кандидата са публикувани в утвърдени научни издания в чужбина и у нас, като: *European Journal of Public Health; International Journal of Psychophysiology; European Respiratory Journal; Clinical and Experimental Rheumatology; J Vasc Med Surg; Социална медицина, Медицински мениджмънт и здравна политика, Здравен мениджмънт; Здравни грижи; Онкология; Обща медицина; Българска медицина; Trakia Journal of Sciences; Journal of Biomedical Clinical Research; Scripta Scientifica Medica; Scripta Scientifica Salutis Publicae*, и други.

Научната продукция на доц. Мирчева обхваща широк кръг значими социално-медицински проблеми. Научните приноси са с преобладаващо оригинален характер – с теоретично, методологично и практико-приложно значение на национално и международно ниво.

Изследванията, свързани със здравната (медицинска) информатика, заемат централно място в представените научни трудове. В рамките на това тематично направление, приносите са групирани в няколко области: електронни здравни записи; обучение; болнични информационни системи; стандарти и защита на електронно съхранявани медицински данни. За първи път в България е обоснована необходимостта от въвеждането на електронни медицински досиета и е разработен модел на параметрите на електронния медицински запис, необходими за внедряването му в медицинската практика. Обоснован е нов подход към подготовката на медицинските специалисти в условията на съвременните информационни и комуникационни технологии.

Принос със съществена практическа приложимост имат разработената авторска концепция за обучение по медицинска информатика, програмите за обучение и първите в страната учебници по медицинска информатика, съобразени с препоръките на ЕС и Международната асоциация по медицинска информатика. Изготвен е първият в България тълковен речник на основните термини от медицинската информатика.

За пръв път у нас е поставен и анализиран проблемът за защитата на сигурността, неприкосновеността и конфиденциалността на електронно съхраняваните медицински данни. Създаден е модел на формалните политики за защита на електронно съхранявана медицинска информация и са направени конкретни предложения за разработване и утвърждаване на

стандарты в областта на защитата на електронно-съхраняваните медицински данни, съвместими с утвърдени международни стандарти в тази област.

Второто широко застъпено направление в научната продукция на доц. Мирчева е в областта на електронното здравеопазване и информационното обезпечаване на медицинската практика и здравеопазването. Изследванията в това направление са сред първите стъпки към запълване на сериозния дефицит в тази област в България и са от съществено значение за развитие на електронното здравеопазване у нас. За пръв път в страната е направен опит за изясняване на терминологията на електронното здравеопазване и е обоснована необходимостта от приемане на унифицирани дефиниции за основните елементи на електронното здравеопазване във връзка с неговото развитие и внедряване у нас.

Проучванията, свързани с приложението на статистически методи в клиничната медицина имат оригинален характер с методологично значение. Въз основа на авторски концепции за организиране на данни от клинични и епидемиологични проучвания са разработени бази данни и статистически методики, които са приложени в редица интердисциплинарни проучвания за оценка на рискове, прогностични фактори и качество на живот при различни социално-значими заболявания

Научните трудове от направление “Обществено здравеопазване” включват проучвания върху оценка на здравето, неравенства в здравето и здраве на уязвими групи от населението. Те обогатяват теорията на общественото здраве и методиката на популационните проучвания; служат като база за развитие на здравната политика в страната и вземане на практически решения. С оригинален характер са изследванията върху регионалните различия във възрастово-стандартизираната смъртност по причини на умиране в България, както и различията във възрастово-стандартизираната смъртност от неоплазми и от болести на органите на кръвообращението във всички 28 региона в България във връзка със социално-икономическите неравенства между областите, условията на живот на населението и неравномерното разпределение на рисковите фактори в отделните региони. Принос в научните трудове е насочването към един нов за страната и региона проблем – имигрантите, като уязвима група на населението с нарастваща значимост; към тяхното здраве и готовността на здравната служба за предоставяне на адекватна здравна помощ.

Теоретико-приложен принос имат проучванията, свързани с професионализацията в общественото здравеопазване – изяснен е профилът на специалиста по обществено здравеопазване, обоснована е необходимостта от обучение на такива професионалисти и е разработена магистърска програма за обучение по обществено здравеопазване.

Към последното направление се отнасят проучвания върху правно-етичните проблеми, свързани с органното донорство и трансплантацията, както и публикации, посветени на иновативни подходи в сестринското обучение, които обогатяват теорията и методологията на сестринското обучение и синхронизирането му с европейските норми.

Приемам научните приноси, посочени детайлно в справката на кандидата. Те са коректно определени, отграничени по тематични направления и добре обосновани в приложените документи и научни трудове.

Като обобщаваща характеристика на научните трудове подчертавам широкия обхват, новаторските идеи и актуалността на разглежданата тематика, прецизната иновативна методология, приносния характер и потенциал за практическа приложимост на научните резултати.

Представени са доказателства за качество на публикациите и отражението им в българската и чуждестранна научна литература. Справката съдържа общо 40 положителни цитирания от чужди автори, което е показателно за актуалността на разглежданата тематика и разпознаваемостта на кандидата от международна научна общност. Не е представена справка за цитирания от български автори.

Доказателство за популярността и отражението на публикациите на кандидатката сред международната научна общност е и високият Импакт фактор на нейната научна продукция - общ IF на публикациите – 35,085.

Доц. Искра Мирчева взема активно участие в национални и международни научни форуми и работни групи в областта на обявения конкурс, включително и като организатор, модератор и лектор на научни събития.

Научен ръководител е на трима успешно защитили докторанти и научен консултант на един защитил докторант. Понастоящем ръководи още трима докторанти, зачислени в катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването.

Член е на Научния съвет по Обществено здравеопазване към МУ – Варна. Участва като председател или член на Научни журита за присъждане на образователната и научна степен “доктор” и на академичните длъжности “доцент” и “професор”, както в МУ – Варна, така и в други университети в страната.

Рецензент е в списание *JMIR* (IF – 5,175) и е член на редакционната колегия на научното списание *Scripta Scientifica Salutis Publicae* – издание на Медицински университет – Варна.

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. Искра Мирчева има близо 40 години стаж по специалността и над 28 години преподавателски стаж в Медицински университет – Варна. Тя е утвърден преподавател с дългогодишен опит в областта на обявения конкурс. Годишната ѝ учебна натовареност, варираща между 540 и 620 часа, надхвърля неколккратно приетия в Университета норматив за преподавателска заетост.

Кандидатката участва активно в преподаването на студенти от различни специалности (включително и в англоезичното и рускоезично обучение), като води лекционни курсове и практическо обучение по 26 дисциплини в областите: Болнични информационни системи и бази данни; Здравни информационни системи и статистически софтуерни продукти; Методология на научноизследователската работа; Медицинска статистика и информатика; Социална медицина и биостатистика; Статистически методи в управлението, Информационни технологии в управлението на здравната организация; Информационни системи и технологии; Информационни системи в здравеопазването; Информатика; Компютърна техника и други.

Кандидатката е гост-лектор в чуждестранни университети в рамките на преподавателска мобилност по Програма “Еразъм” – в Гламоргански университет – Уелс, Великобритания (2007г., 2009г.) и Тракийски университет, Одрин, Турция (2012г.).

Доц. Мирчева е автор и съавтор на 10 учебника и учебни помагала за студенти и докторанти, две от които са издадени на английски език.

Участва в Държавни изпитни комисии за държавен изпит и защиты на дипломни работи на дипломанти от специалностите “Здравен мениджмънт”, “Управление на здравните грижи” и “Обществено здравеопазване” – българоезично и англоезично обучение. Член е на Програмните съвети на четири специалности към Факултета по обществено здравеопазване. Участва в разработката и актуализацията на учебни планове и програми на различни специалности към Факултетите по обществено здравеопазване, медицина и дентална медицина на МУ – Варна.

Доц. Мирчева участва ежегодно в курсовете за подготовка на докторанти към Докторантското училище на Университета. Ръководител е на над 30 специализанти по специалността „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ и дипломанти в магистърските програми към Факултета по обществено здравеопазване, включително и в англоезичното обучение.

Експертна дейност

Доц. Мирчева има значителен организационен и управленски опит. Тя е дългогодишен ръководител на Катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването. Участва активно в органите за управление на Факултета по обществено здравеопазване и на Университета. Председател е на Общото събрание и член на Факултетния съвет на ФОЗ. През периода 1999 – 2008г. е член на Контролния съвет на МУ – Варна, а от 2008г. до 2016г. последователно негов Зам.-председател и Председател.

Многобройните специализации във водещи европейски университети, следдипломните квалификации, както и дългогодишният ѝ опит допринасят за формирането и утвърждаването ѝ като експерт в областта на медицинската информатика, управлението на качеството, методиката на научните изследванията в областта на медицината и здравеопазването. Тя е сътрудник в Центъра за управление на качеството към МУ - Варна, одитор на системи за управление на качеството и експерт по оценка и акредитация на лечебни заведения.

Лични впечатления от кандидата

Искра Мирчева е високо ерудиран и квалифициран професионалист; утвърден експерт; модерно мислещ и опитен преподавател; компетентен, отговорен и добросъвестен изследовател с висок потенциал.

Личните ми впечатления я характеризират като интелигентна, целенасочена, продуктивна и отговорна, с достойнство и собственото си мнение.

Заклучение

Кандидатът за участие в настоящия конкурс покрива напълно и надхвърля изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор“. Предоставена е актуална, оригинална и задълбочена, значителна по обем научна продукция с широк тематичен обхват, високо качество и значим практически принос.

Цялостната оценка на професионалното развитие, учебно-преподавателската активност, научните изяви и принос, изградения авторитет, организационния, управленски и експертен опит на кандидата ми дават основание да дам положително становище и убедено да предложа на членовете на Научното жури да изберат доц. Искра Славчева Мирчева, д.м. за академичната длъжност „Професор“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (медицинска информатика)“, за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултета по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна.

23. 07. 2018 г.
Гр. Варна

Член на Научно жури:

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./